

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ

**ТРЕНЕР-ЎҚИТУВЧИЛАР ВА
ЙЎРИҚЧИ-УСЛУБЧИЛАРГА
МАЛАКА ТОИФАЛАРИНИ
БЕРИШ ТАРТИБИ БЎЙИЧА
УСЛУБИЙ ҚЎЛЛАНМА**

Тошкент - 2025

Спорт-таълим муассасаларининг тренер-ўқитувчилари ва йўриқчи-услугчиларига малака тоифаларини бериш тартиби бўйича услубий қўлланма.: Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, 2025. – 18 бет.

Мазкур услубий қўлланма жисмоний шахсларга Ўзбекистон Республикаси Спорт вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Спорт вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар спорт бошқармалари томонидан давлат хизматлари марказлари орқали спорт-таълим муассасаларининг тренер-ўқитувчилари ва йўриқчи-услугчиларига малака тоифаларини бериш бўйича қонунчилик ҳужжатларида белгиланган тартибни аниқ ва лўнда тушунтириш ва мазкур соҳадаги норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни сифатли ижрога қаратишни таъминлаш мақсадида ишлаб чиқилди.

Қонунчилик ҳужжатлари ўзгариши муносабати билан ушбу қўлланма такомиллаштириб борилади, шу сабабли, қўлланманинг янгиланган санасига эътибор қаратиш лозим.

Ушбу услубий қўлланма тавсиявий хусусиятга эга.

МУНДАРИЖА

Фойдаланилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар.....	3
Умумий қоидалар.....	4
Малака тоифаларини бериш тартиби.....	8
Малака тоифаларини бериш бўйича малака комиссияси.....	14
Тренер-ўқитувчилар ва йўриқчи-услугчиларнинг иш натижаларини баҳолаш мезонлари.....	16

ФОЙДАЛАНИЛГАН НОРМАТИВ-ҲУҚУҚИЙ ҲУЖЖАТЛАР

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси	
Меҳнат кодекси	
Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 15 февралдаги “Давлат хизматлари кўрсатиш миллий тизимини янада комплекс ривожлантириш чоралари ҳақида”ги ПҚ–4193-сон қарори	
Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 24 январдаги “Ўзбекистон Республикасида жисмоний тарбия ва спортни янада такомиллаштириш ва оммалаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ–5924-сон Фармони	
Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 3 мартдаги “Спорт-таълим муассасаларининг тренер-ўқитувчилари ва йўриқчи-услубчиларига малака тоифаларини бериш бўйича давлат хизматлари кўрсатишнинг маъмурий регламентини тасдиқлаш тўғрисида”ги 118-сон қарори	

УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

Асосий тушунчалар:

тренер-ўқитувчи — спорт-таълим муассасалари, шу жумладан, ихтисослаштирилган спорт-таълим муассасаларида муайян спорт тури бўйича таълим дастури асосида бевосита таълим берувчи ва спортчиларни тайёрловчи мутахассис;

йўриқчи-услугчи — спорт-таълим муассасалари, шу жумладан, ихтисослаштирилган спорт-таълим муассасаларида ташкилий, тарбиявий, соғломлаштириш ва ўқув-услугий ишларни ташкил этувчи ва амалга оширувчи мутахассис.

Тренер-ўқитувчиларга қуйидаги малака тоифалари берилади:

иккинчи тоифали тренер;
биринчи тоифали тренер;
олий тоифали тренер.

Йўриқчи-услугчиларга қуйидаги малака тоифалари берилади:

иккинчи тоифали йўриқчи-услугчи;
биринчи тоифали йўриқчи-услугчи;
олий тоифали йўриқчи-услугчи.

ДАВЛАТ ХИЗМАТИ КЎРСАТИШ УСУЛЛАРИ:

Давлат хизматлари марказлари орқали;

Ўзбекистон Республикаси Ягона интерактив давлат хизматлари портали орқали.

Давлат хизмати кўрсатувчи
ваколатли органлар:

Иккинчи ва биринчи тоифали
тренер малака тоифалари
Иккинчи ва биринчи тоифали
йўриқчи-услугчи малака
тоифалари

Қорақалпоғистон
Республикаси Спорт
вазирлиги, вилоятлар ва
Тошкент шаҳар спорт
бошқармалари томонидан
беради.

«Олий тоифали тренер»
малака тоифаси
«Олий тоифали йўриқчи-
услугчи» малака тоифаси

Ўзбекистон Республикаси
Спорт вазирлиги
томонидан беради.

Малака тоифалари муддатлари

Малака тоифалари **5 йил** муддатга беради;

5 йил ўтгандан сўнг малака тоифаларни қайтадан тасдиқлатиши шарт;

Малака тоифалари ижодий таътил олинганда **ижодий таътил муддатига**, шунингдек, ёшга доир пенсияга чиқиш муддатига бир йил қолганда **бир йил** муддатга узайтирилади.

«Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган спорт устози» унвонига эга бўлган шахсларга малака тоифалари чекланмаган муддатга беради.

Малака тоифаларини беришда тан олинадиган нуфузли спорт мусобақалари:

Олимпия, Паралимпия ўйинларининг нуфузи Халқаро Олимпия кўмитаси томонидан белгиланади.

Олимпия, Паралимпия ўйинлари дастурига киритилган спорт турлари бўйича *Жаҳон ёки Осиё чемпионати* ва кубогининг нуфузи тегишли халқаро спорт федерацияси (уюшмаси) томонидан белгиланади.

Олимпия, Паралимпия ўйинлари дастурига киритилмаган спорт турлари бўйича *Жаҳон чемпионати* ва кубогининг нуфузи ушбу спорт мусобақаларида **камида 20 та мамлакатнинг** вакиллари ва (ёки) терма жамоалари қатнашган тақдирда тан олинади, *Осиё чемпионати* ва кубогининг нуфузи эса, ушбу спорт мусобақаларида **камида 10 та мамлакатнинг** вакиллари ва (ёки) терма жамоалари қатнашган тақдирда тан олинади.

Халқаро спорт мусобақаларининг нуфузи спорт турлари бўйича тегишли *халқаро спорт федерациялари (уюшмалари) томонидан рўйхатга олинган* халқаро спорт мусобақалари бўйича тан олинади. Бунда ушбу спорт мусобақаларида **камида 6 та** мамлакатнинг вакиллари ва (ёки) терма жамоалари қатнашган бўлиши керак.

Ўзбекистон Республикаси чемпионати, кубоги нуфузи ушбу спорт мусобақаларининг халқаро ва республика миқёсидаги спорт ҳамда оммавий жисмоний тарбия тадбирларининг **календарь режасига киритилиши билан** белгиланади.

«Халқаро тоифали тренер» малака тоифаси тегишли халқаро спорт ташкилотлари томонидан берилади.

«Халқаро тоифали тренер» малака тоифасини олган тренер-ўқитувчиларнинг ҳисоби ваколатли орган томонидан юритилади

«Халқаро тоифали тренер» малака тоифасини бериш бўйича барча ҳужжатлар **2 йил** мобайнида сақланиб, тегишли **архив муассасаларига** топширилади.

МАЛАКА ТОИФАЛАРИНИ БЕРИШ

Давлат хизматини кўрсатиш тартиби:

Субъектлар	Тадбирлар
Ариза берувчи	Давлат хизматлари марказига мурожаат қилади ёки ЯИДХПда рўйхатдан ўтади. Белгиланган йиғимларни тўлайди.
1. Давлат хизматлари маркази 2. ЯИДХП	Сўровнома ва илова ҳужжатларни Қорақалпоғистон Республикаси Спорт вазирлиги, вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар спорт бошқармаларига ёки Ўзбекистон Республикаси Спорт вазирлигига (ваколатли орган) юборади.
Ваколатли орган	1. Бир иш куни мобайнида сўровнома ва илова қилинган ҳужжатларни кўриб чиқади. 2. Малака тоифасини бериш ёки беришни рад этиш тўғрисида қарор қабул қилиш учун малака комиссиясига киритади.
Малака комиссияси	Ҳар ойнинг учинчи ўн кунлигида малака тоифасини бериш ёки беришни рад этиш тўғрисида қарор қабул қилади ва ваколатли органга киритади.
Ваколатли орган	5 иш кунида Малака комиссиясининг қарори асосида QR-кодли малака тоифасини расмийлаштиради ҳамда давлат хизматлари марказига ёки ЯИДХП орқали мурожаатчига электрон тарзда юборади.
Давлат хизматлари маркази	1. Натижани ариза берувчининг электрон манзилига юборади ва ариза берувчини бу ҳақда ахборот-коммуникация тизими орқали хабардор қилади. 2. Ўзи келиб мурожаат қилганда гувоҳномани электрон тарзда ёки қоғоз шаклида ариза берувчига тақдим этади.

**Тренер-ўқитувчиларга бериладиган малака
тоифаси учун сўровнома шакли:**

_____ (сана)

_____ (рақам)

**Спорт-таълим муассасаларининг тренер-ўқитувчиларига малака
тоифаларини бериш учун
СЎРОВНОМА**

	II тоифа	I тоифа	Олий тоифа
I. Ариза берувчи тўғрисида маълумотлар:			
1. Ф.И.О.:			
2. Паспорт маълумотлари (серияси, рақами, санаси, ким томонидан берилган):			
3. Яшаш манзили:			
4. Электрон манзили (мавжуд бўлса):			
5. Телефон рақами:			
6. Ариза берувчининг спорт тури:			
II. Илова қилинадиган ҳужжатлар:			
1. Тайёрлаган спортчисининг мусобақаларда эришган натижаларини тасдиқловчи ҳужжатлар (мусобақа баённомаси, диплом нусхаси);			
2. Спортчи тренер-ўқитувчига бириктирилганлигини тасдиқловчи маълумотнома;			

**Йўриқчи-услугчиларга бериладиган
малака тоифаси учун сўровнома шакли:**

_____		_____	
(сана)		(рақам)	
Спорт-таълим муассасаларининг йўриқчи-услугчиларига малака тоифаларини бериш учун СЎРОВНОМА			
	II тоифа	I тоифа	Олий тоифа
I. Ариза берувчи тўғрисида маълумотлар:			
1. Ф.И.О.:			
2. Паспорт маълумотлари (серияси, рақами, санаси, ким томонидан берилган):			
3. Яшаш манзили:			
4. Электрон манзили (мавжуд бўлса):			
5. Телефон рақами:			
6. Ариза берувчининг спорт тури:			
II. Илова қилинадиган ҳужжатлар:			
1. Йўриқчи-услугчи фаолиятини амалга ошириш учун нашр этилган услубий қўлланма(лар) нусхаси (мавжуд бўлса):			

Хизматдан фойдаланиш учун сўровномага қуйидаги ҳужжатлар илова қилиниши лозим:

а) тренер-ўқитувчилар малака тоифаларини олиш учун:

шахсни тасдиқловчи ҳужжат нусхаси;

тайёрлаган спортчисининг мусобақаларда эришган натижаларини тасдиқловчи ҳужжатлар (мусобақа баённомаси ва диплом нусхалари);

спортчи тренер-ўқитувчига бириктирилганлигини тасдиқловчи маълумотнома;

б) йўриқчи-услугчилар малака тоифаларини олиш учун:

шахсни тасдиқловчи ҳужжат нусхаси;

йўриқчи-услугчи фаолиятини амалга ошириш учун нашр этилган услубий қўлланма(лар) нусхаси.

Ариза берувчилардан санаб ўтилгандан ташқари бошқа маълумотларни ҳамда ҳужжатларни талаб қилиш қатъиян тақиқланади.

Давлат хизмати кўрсатилгани учун қуйидаги миқдорда тўловлар ундирилади:

✓ ариза кўриб чиқиш учун — базавий ҳисоблаш миқдорининг **10 фоизи** миқдорида;

✓ малака комиссиясини ўтказиш учун — базавий ҳисоблаш миқдорининг **1 баравари** миқдорида.

ТЎЛОВДА ИМТИЁЗЛАР

Давлат хизматини олиш учун ЯИДХП орқали мурожаат қилинганда кўрсатилган тўловлар суммасининг **90 фоизи ундирилади.**

«Ижтимоий ҳимоя ягона реестри»да рўйхатга олинган шахсларга, I ва II гуруҳ ногиронлиги бўлган шахсларга белгиланган йиғимнинг **50 фоизи миқдорида чегирма** қўлланилади.

«Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган спорт устози» ёки «Қорақалпоғистон Республикасида хизмат кўрсатган спорт устози» унвонига, жисмоний тарбия ва спорт соҳасида илмий даражага эга бўлган шахслар **ҳақ тўлашдан озод этилади.**

Аризада ҳақиқий бўлмаган, сохта ва нотўғри маълумотлар кўрсатилиши, шунингдек, давлат хизматлари кўрсатиш учун йиғимни тўламаслик давлат хизмати кўрсатишни рад этиш учун асос бўлади, бундан мурожаат қилинган вақтда маълумотлар қайта тўғриланган ҳолатлар мустасно.

АРИЗАДАН ВОЗ КЕЧИЛСА, ...

Ариза берувчилар давлат хизматларидан фойдаланишдан уни кўрсатишнинг ҳар қандай босқичида бош тортиш ҳуқуқига эга.

Ариза берувчи давлат хизматларидан фойдаланишдан бош тортганда унинг сўровномаси кўрилмасдан қолдирилади. Бунда ариза кўриб чиқилганлиги учун тўланган тўлов суммаси қайтарилмайди.

Ариза берувчининг номзодини комиссиядан ўтказиш учун тўланган тўлов суммаси ариза берувчининг ёзма мурожаатига асосан тўлиғича ваколатли орган томонидан ариза берувчига қайтарилади. Бундан ариза берувчи малака комиссиясидан муваффақиятли ўта олмаган ҳолатлар мустасно.

МАЛАКА ТОИФАЛАРИНИ БЕРИШ БЎЙИЧА МАЛАКА КОМИССИЯСИ

Тренер-ўқитувчилар ва йўриқчи-услугчиларга малака тоифаларини бериш бўйича Ўзбекистон Республикаси Спорт вазирлиги ҳузурида аъзолари **бир йил муддатга тайинланадиган** малака комиссияси ташкил этилади.

Малака комиссия раиси:

- ⇒ Спорт вазирининг ўринбосари;
- ⇒ Қорақалпоғистон Республикаси Спорт вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар спорт бошқармалари бошлиқларининг ўринбосари.

Малака комиссия азолари:

Ўзбекистон Республикаси Спорт вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Спорт вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар спорт бошқармалари, спорт федерациялари (уюшмалари), спорт мактабларининг раҳбарлари ҳамда вакиллари.

Малака комиссияси унинг аъзоларининг **учдан икки** қисми қатнашган тақдирда **ваколатли** ҳисобланади.

Малака комиссияси аъзоларига талаблар:

Малака комиссиясининг йиғилишлари:

Одатда, ҳар ойнинг учинчи ўн кунлигида;

Навбатдан ташқари янги ўқув йили бошланиши билан боғлиқ бўлган ҳолларда ва тақдим этилган ҳужжатлар йиғилиб қолганда ўтказилади.

ТРЕНЕР-ЎҚИТУВЧИЛАР ВА ЙЎРИҚЧИ-УСЛУБЧИЛАРНИНГ ИШ НАТИЖАЛАРИНИ БАҲОЛАШ МЕЗОНЛАРИ

Тренер-ўқитувчиларнинг иш натижаларини баҳолаш МЕЗОНЛАРИ

Тренер-ўқитувчи томонидан тайёрланган спортчиларнинг спорт мусобақаларида эришган натижаси бўйича:				
Спорт мусобақасининг номи	Спортчилар сони (камида)	Спортчи томонидан спорт мусобақасида эгалланган ўрин (эришган натижаси)		
		олий тоифа	биринчи тоифа	иккинчи тоифа
Олимпия ва Паралимпия ўйинлари	1	1 — 10	11 — 20	иштирок этган бўлиши кифоя
Жаҳон чемпионати ва кубоги	1	1 — 6	7 — 10	11 — 20
Ёшлар ва ўсмирлар ўртасида Жаҳон чемпионати ва (ёки) кубоги	1	1 — 3	4 — 6	7 — 10
Осиё, Параосиё ўйинлари	1	1 — 6	7 — 10	10 — 14
Осиё чемпионати ва кубоги	1	1 — 3	4 — 6	7 — 10
Ёшлар ва ўсмирлар ўртасида Осиё чемпионати ва (ёки) кубоги	1	1-2	3 — 5	6 — 8
Халқаро спорт мусобақалари	2	1	2-3	4 — 6
Ўзбекистон Республикаси чемпионати ёки кубоги	2	—	1 — 3	4 — 6
Ёшлар ва ўсмирлар ўртасида Ўзбекистон Республикаси чемпионати ёки кубоги	2	—	1	2-3

«Олий тоифали тренер» малака тоифасини беришда спортчиларнинг Ўзбекистон Республикаси чемпионати ёки кубоги ҳамда Ёшлар ва ўсмирлар ўртасида Ўзбекистон Республикаси чемпионати ёки кубогида эгаллаган ўрни кўрсаткич сифатида **инобатга олинмайди**.

Тренер-ўқитувчиларнинг иш натижаларини баҳолаш

МЕЗОНЛАРИ

Тренер-ўқитувчининг Ўзбекистон Республикасининг спорт терма жамоаларини шакллантириш ҳамда спорт захирасини тайёрлашда қўшган ҳиссаси бўйича:		
Терма жамоалар ва спорт захираси	Тайёрланган спортчилар сони	
	биринчи тоифа	иккинчи тоифа
Спортчиларни Ўзбекистон Республикасининг спорт терма жамоаси номзодлигига тайёрлаш (асосий)	2	1
Спортчиларни Ўзбекистон Республикасининг спорт терма жамоаси номзодлигига тайёрлаш (захира)	3	2
Спортчиларни Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар спорт терма жамоалари номзодлигига тайёрлаш (асосий)	3	2
Спортчиларни Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар спорт терма жамоалари номзодлигига тайёрлаш (захира)	4	3
Спортчиларни олий маҳорат спорт мактабига кириш учун тайёрлаш	3	1
Спортчиларни Олимпия ва Паралимпия спорт турларига тайёрлаш марказларига кириш учун тайёрлаш	4	2
Спортчиларни олий спорт маҳорати босқичигача тайёрлаш	4	2
Спортчиларни спорт маҳоратини такомиллаштириш босқичигача тайёрлаш	2	1
Спортчиларни бошланғич тайёргарлик босқичидан ўқув-машқ босқичига тайёрлаш	—	2

«Олий тоифали тренер» малака тоифасини беришда Ўзбекистон Республикасининг спорт терма жамоаларини шакллантириш ҳамда спорт захирасини яратиш учун тайёрлаши лозим бўлган спортчилар сони **инобатга олинмайди**.

Йўриқчи-услугчиларнинг иш натижаларини баҳолаш

МЕЗОНЛАРИ

Ташкилотлар, иш хусусиятлари	Иш стажи (йил)		
	олий тоифа	биринчи тоифа	иккинчи тоифа
Жисмоний тарбия ва спорт соҳасидаги раҳбарлик лавозимидаги ҳамда ташкилий-услугий ишлари:			
Ўзбекистон Республикаси Спорт вазирлигида	5	3	2
Ўзбекистон Миллий олимпия қўмитасида	5	3	2
Қорақалпоғистон Республикаси Спорт вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар спорт бошқармаларида	7	4	3
Республика даражасидаги спорт федерациялари (уюшмалари)да	5	3	2
Худудий спорт федерациялари (уюшмалари)да	7	5	3
Республика даражасидаги жисмоний тарбия-спорт жамиятларида	7	4	3
Худудий жисмоний тарбия-спорт жамиятларида	10	6	4
Бевосита раҳбарлик лавозимидаги ишлари:			
Олий спорт маҳорат мактаби, олий маҳорат спорт мактаби, Олимпия ва Паралимпия спорт турларига тайёрлаш маркази, ихтисослаштирилган спорт мактабларида	6	5	4
Спорт мактабларида	7	5	3
Илмий-тадқиқот институтлари ва олий таълим муассасаларида жисмоний тарбия ва спорт соҳасидаги фаолияти:			
Илмий унвон ёки илмий даражага эга бўлган ҳолда	7	4	2
Илмий унвон ва илмий даражага эга бўлмаган ҳолда	10	7	4

«Олий тоифали йўриқчи-услугчи» малака тоифасини олиш учун камида **1 та услубий қўлланма** чоп этилган бўлиши лозим.

ҚАЙДЛАР УЧУН

[illegible]

Blank lined paper for writing.